

[Niels Frederiksen.]

Pantegæld til den Værdi, Ejendommen har, og nøjes med at gaa ind i Rækken af de andre Kreditorer ved den Akkordordning, som træffes. Paa den Maade bliver Mandens Forhold bragt paa Fode ved en Ordning, som er holdbar og af varig Værdi for ham.

I denne Forbindelse vil jeg anføre, at med Hensyn til Statshusmænd, som har faaet Jord efter Lovene af 4. Oktober 1919, ligger Forholdet angaaende Pantegælden helt anderledes. Her bliver Spørgsmaalet om Pantegælden slet ikke effektivt, her bliver det den løse Gæld, som han har paadraget sig ved Starten, som bliver byrdefuld for ham, og hellere end at faa Gældens Hovedstol forøget ved, at den ene Termins Renter efter den andens bliver dynget paa den i Forvejen tilstrækkelig store Gæld, maa vedkommende ved en Akkordordning faa den løse Gæld fra Haanden og derved faa et økonomisk Grundlag for sin Tilværelse, som kan bære den.

Derfor er det radikale Venstre mod Særlovgivning for Statshusmændene. Hvis vi kunde sejre i den danske Rigsdag, og hvis den Frygtagtighed, som man nærer overfor Kapitalmagten og Realkreditte, kunde overvindes, idet man helt var klar over, hvor mange Tusind Menneskers Velværd det drejer sig om, var der en Mulighed for, at en Kriselovgivning paa dette Omraade overfor Statshusmænd og andre Landbrugere kunde bidrage til, ikke at afværge Krisen, men at mildne den paa en saadan Maade, at Titusinder af Landmænd i Hus og Gaard økonomisk kunde faa Sandhedens Grund under Fødderne i deres Bedrift, saa de vel fik en stor Byrde at bære, men dog ikke en større Byrde, end at der var Mulighed for, at Hjemmet og Bedriften kunde bevares, og at Bedriften kunde give et tarveligt Lønudbytte for det energiske Arbejde, som de maa udrette for at komme igennem Tidens Vanskeligheder.

Det radikale Venstre er af den Opfattelse, at dette er et overordentlig vigtigt Spørgsmaal, saa vigtigt, at man ikke kan begrænse Betragtningen af det til Landbruget alene. De Vanskeligheder, der i Øjeblikket hersker ude i Landbruget, strækker sine Virkninger ind over alle Erhvervs-grene i vort Folk. Naar et Erhverv er saa stort som det danske Landbrug og har saa mange Hjælpere i andre Erhverv, maa det naturligvis have overordentlig stor Betydning for disse, hvordan dette Erhverv

Vilkaar er. Tilstandene i det danske Landbrug breder sine Virkninger ud til Haandværk, til Industri, Handel og mange andre Erhverv.

Derfor tror vi i det radikale Venstre, at i disse vanskelige Forhold maa Staten gaa ind for en Lovgivning, der vel kan byde Statskassen Risiko, men ogsaa derved kan yde Hjælp, der betyder noget. Vi ser saadan paa det, at rent samfundsmæssigt har det Betydning snarest muligt at faa den største Vanskelighed ved dette Forhold ryddet til Side. Vi ser godt, at Risikomomentet for Statskassen ved at gaa den af os foreslaaede Vej er der; men vi peger ogsaa paa, at dette Risikomoment maa og kan bæres af andre Borgere, der har faaet Fordel af den Ulykke, som er overgaaet det danske Landbrug økonomisk.

Det er efter min Mening ganske utilbørligt, fejlagtigt og uretfærdigt, at man fra den danske Rigsdags Side, naar man staar overfor disse Vanskeligheder, der gældsmæssigt nu trykker og tynger det danske Landbrug økonomisk, staar frygtagtig og siger: Vi kan ikke lovgive paa dette Omraade paa en Maade, saa at vi griber ind i gængse Former for økonomisk Omsætning ved Gældsstiftelse; vi maa passe paa ikke at fornærme Kapitalen; og derfor maa de, der er knuget til Jorden ved Formueforflytningen, bære Byrderne.

Og staar man saa overfor det andet Spørgsmaal og siger: De, der fik den økonomiske Fordel ved Formueforflytningen, har baade økonomisk Evne og moralsk Pligt til at medvirke til at lindre Byrderne for dem, der blev gjort fattige, saa bliver der svaret: Rør ikke ved Kapitalen, for hvis man øger Skatterne for disse Formueværdier, saa enten flygter Indehaverne ud af Landet, eller ogsaa lammer man Opsparingslysten, eller ogsaa sker der et eller andet, saa man standser Blodomløbet i Samfundslegemet.

Vi er helt klare paa, at der er en Risiko forbundet med Udlaan af den Form, her er foreslaaet, mer indser ogsaa klart, at den almindelige Udlaansform i disse Tider ikke kan bringe disse Forhold i Orden. Og jeg er ogsaa tilbøjelig til at tro, at den af den højtærede Landbrugsminister foreslaaede Vej, om Udlaan til Akkordordninger gennem Banker og Sparekasser, vil møde en vis Modvillie fra Bankernes og Sparekassernes Side; thi det er jo en minimal Avance, der her bydes dem i Forhold til de Avancer, de er vant til. Folk, der arbejder med Bankmidler i vor Tid ude i Erhvervslivet, er Gang paa Gang ude for dette, at man skal